

ושכונת

דברי התעוררות וחיזוק בענייני השעה

נט"ד
הפצה:
י"ד שבט - י"ד אדר
תשפ"ה

גיליון 4

תוכן הגליון

2

מאמר מערכת

הרב אברהם רוט שליט"א

3

בקודש פנימה

הראיון המלא עם הגאון
רבי נפתלי קופשיץ שליט"א

5

יסודות הבית

הפרדה באוטובוסים
הרב דוד כ"ץ שליט"א

7

הכתר

'זה ממש לא צנוע...'
הרב שמואל אולמן שליט"א

9

לאורם

מדברי גדולי ישראל זצוק"ל

10

דברי רבותינו

הרב יהודה ברנשטיין שליט"א

10

והאר עינינו

הרב יוסף גולדשמיט שליט"א

11

עיונא דשמעתתא

הרב מאיר גרין שליט"א

12

סיפור מהחיים

14

שיחת חיזוק

הגה"צ רבי שלמה ברעדווא זצ"ל

דבר העורך / כתר יתנו לך

בתלת היו חזקה.

מובא בשולחן ערוך בהלכות שבת (אור"ח שא' כה') אין יוצאין בקמיע שאינו מומחה, ואם הוא מומחה יוצאין בו. לא שנא אתמחי גברא ולא קמיע, לא שנא אתמחי קמיע ולא גברא, וכל שכן אי איתמחי גברא וקמיע כגון שכתב לחש אחד בג' אגרות וכל אחת הועילה לג' אנשים או לאדם אחד שלשה פעמים, איתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו, ואתמחו אגרות הללו לכל אדם.

השיר והשבח לחי העולמים על הזכות הגדולה שנפלה בחלקנו מאז הוקמה מערכת 'ושכנת', לקבץ לפונדק אחד נבחרת מופלאה של תלמידי חכמים שהתמחו הם וכתביהם רבות בשנים להביא לציבור עמלי התורה מנחה טהורה וסולת נקיה, וזכו שדבריהם עשו פרי ב"ה.

ועתה לאחר הגליון השלישי שהתקבל גם הוא כקודמיו באהבה וברוב חיבה על ידי

הגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א רב קהילת חניכי הישיבות - רוממה

צריך לדעת שכל פעם
שאדם שומר את עצמו
שלא לראות הוא מרומם
את כל המדרגה שלו.

הראיון המלא בעמוד 3 ←

ימי השובבי"ם ועוז הדרום

אלו שאינם כפופים למוסכמות חברתיות ואינם מנהלים את אורחות חייהם ואת דרכי ביתם לפי הלך הרוח ברחוב, כי אם שואבים את כל הנהגתם מבית המדרש, אליהם הכתוב מדבר.

למלאכים שכאלה שזכו לתשובה מאהבה, עליהם אומר הכתוב כאילו מעולם לא חטאתם. שכן אחד המאפיינים הבולטים ביותר בתשובה מאהבה, היא כאשר התיקון לא נעשה רק כשכולם מעוררים על כך וכשהנושא נמצא בכותרות, אלא אדרבה, דוקא תיקון הבא מתוך הבנת הלב פנימית ועמוקה אחרי עיון בספרי הלכה ומוסר, לדעת מה רצון ה', זוהי תשובה מאהבה, תשובה של בן האוהב את אביו ומשתוקק לעשות את רצונו כרצונו.

אין כל ספק כי אדם הזוכה בימים אלו לקיים את דברי הרמב"ם שכתב בסוף ספר נשים (הל' סוטה פ"ד הי"ט): "וכל מי שאינו מקפיד על אשתו ועל בניו ובני ביתו ומזהירין ופוקד דרכיהן תמיד עד שידע שהן שלמין מכל חטא ועוון, הרי זה חוטא שנאמר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא". ומכלל לאו אתה שומע הן, בזה הוא עושה את חובתו, ובזה זוכים הוא ואנשי ביתו למדרגה הנפלאה של תשובה מאהבה.

ובשם צדיקים ואנשי מעשה אומרים, כי בימים אלו הזמן מסוגל יותר, וכשם שבימי אלול הלבבות פתוחים לשיפור המעשים וקבלות טובות, כך גם בימים אלו השערים פתוחים וניתן יותר לפעול מאשר בשאר ימים על בני ביתו ועל הסרים למשמעתו לתקן את כל הדרוש תיקון, ולעולם צריך למימרינהו בניחותא כי היכי דליקבלינהו מיניה.

בהצלחה מרובה לכל בית ישראל

מערכת ושכנתי

מאהבה, הרי שמעיקרא כאילו לא היה כאן חטא. וכשבימי עליה ותיקון המעשים עסקינן, אין בזה שפה אחת ודברים אחדים לכללות הציבור, שהרי לא ראי זה

ויתכן שלא בכדי חלים ימים נעלים אלו במרכזו של זמן חורף, הזמן בו נמצאים נזר הבריאה בחורי הישיבות ואברכי הכוללים בשיאה של שקיעות בעולמה של תורה

כראי זה. וכבר אמר אחד מן הקדמונים אודות עשרת הוידויים של יום הכיפורים, שאמנם הנוסח בכולם אחד הוא, אך האדם המתוודה עולה מוידוי לוידוי למקום הרבה יותר מרומם, ודקויות החטאים אינן דומות זו לזו כלל וכלל.

נתונים אנו בשיאו של מבול בכל המובנים, החל בענייני הטכנולוגיה לסוגיהם, ועד עניינים של הנהגה וצורת הלבוש הזקוקים באופן דחוף לטיפול נמרץ של ממש, ובכל עת וזמן מתחדשים עלינו נסיונות שונים ומשונים, ובתוך חשכות נוראה זו, זורחת ומאירה לה קרן אור נפלאה של משפחות אברכים ויראי ה' המתרוממים מעל רוחות הרחוב, ומגביהים עצמם טפח מעל גבי הקרקע החומרית. הם הולכים בין אנשים ונדמים כבני אדם, אבל באמת הם מלאכים, הדרים עם בני תמותה, וחיים חיי אצילות, ומרוממים על כל תהילה. הם הם

הגמרא במסכת יומא (דף פו.) אומרת, רבי חמא ברבי חנינא רמי, ישנו פסוק שנראה לכאורה שסופו סותר לתחילתו, כתיב 'שובו בנים שובבים', מפסוק זה משמע שכאשר יעשו תשובה יחשב להם כאילו דמעיקרא בשעת החטא, שובבים היו, וכאילו לא חטאו, שאין זה אלא שובבות בעלמא. ומאידך כתיב 'ארפא משובותיכם', דמשמע שצריכים הם לרפואה ומכאן ואילך הם נרפאים, אבל עדיין יש רישום של החטאים שנעשו מקודם ולא נמחקו כלא היו.

ומשנינן, לא קשיא, נמחקים מעיקרא, כששבים מאהבה. נמחקים רק מכאן ולהבא, כששבים מיראה. ובהמשך הגמרא שם רואים בנוסף לכך, גדולה תשובה מאהבה שאפילו זדונות נעשות כזכויות.

ימי השובבי"ם אינם ימים רגילים. בכל קהילה זה יבוא אמנם לידי ביטוי באופן אחר, ישנן קהילות שיתעסקו בתעניות ותיקונים, וישנם שיתמקדו יותר בשיעורי הלכה מיוחדים. ניתן יהיה גם לראות קבלות וחיזוקים בעניינים שונים. אבל מכנה משותף אחד לכולם, ימים אלו אינם ימי שיגרה, אלו ימי עליה והתרוממות. ויתכן שלא בכדי חלים ימים נעלים אלו במרכזו של זמן חורף, הזמן בו נמצאים נזר הבריאה בחורי הישיבות ואברכי הכוללים בשיאה של שקיעות בעולמה של תורה.

ואכן רואים בדברי הגמרא, שכשם שאינה דומה שובבותו של האחד למשנהו, כך גם דרכי התשובה ודרגות התשובה אינם שווים, שהרי כל אדם באשר הוא, מקטון ועד גדול, נמצאים כל ימי חייהם באותו סולם המוצב אמנם ארצה אך ראשו מגיע השמימה, והמדרגות רבות עד אין מספר, ועבור אלו הזוכים להגיע לתשובה

בקודש פנימה

שו"ת עם הגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א

הראיון המלא

ללמוד את כל הפסוקים שבתורה והמשניות וסוגיות הש"ס הנוגעות למצוה, ואח"כ היה נגש לקיום המצוה, עסק התורה יוצר חיבור פנימי לאותו חלק בתורה שעוסקים בו, כמו שביו"ט יש ענין לעסוק בעניני היו"ט, אברך שעוסק בלימוד בעיון בסוגיות הנוגעות להלכות אלו של כסוי הראש ושאר חיובי הצניעות והקדושה בש"ס ובפוסקים, זה מביא לחיזוק גדול לו ולבני ביתו.

יש הסבורים שיש מסורת בעולם הישיבות שלא מדברים על עניני קדושה?

היום חייבים לדבר על זה עם הבחורים! ישנם בחורים שאינם מודעים לחומר הדבר, כתוב בגמ' במסכת ע"ז (כ:) שמלאך המות הוא מלא עינים, ומדוע? כיון שמלאך המות הוא הרי היצה"ר בעצמו (עי' ב"ב טז:) דהיינו שהמיתה היא התוצאה הישירה של החטא, ומקור החטא הוא מהעינים 'עין רואה ולב חומד וכלי המעשה גומרים', הרי שמלאך המות נוצר מפגם העינים ולכן מלאך המות מופיע לאדם מלא עינים, אם לומדים ויודעים את חומר הענין זה שומר יותר מהכל, אחד הדברים שיש לדבר עליהם זה הפגישות שבין האירוסין לחתונה שיש הסבורים שזה מותר לחלוטין בלי שום הגבלה, בעצם מדובר כאן באשה שהיא ערוה גמורה כלפיו, והסתכלות בה לשם הנאה היא ביהרג ואל יעבור (עי' סנהדרין עה:), אז אם בחר נהג כמו שרבותינו הורו לנו [ונפגש פגישות מעטות וקצרות בלבד] יש לו הגנה משמים, זה ג"כ נס, אבל מה ההיתר להאריך בזה כ"כ.

פשוט שגם במקומות חרדיים מי שיכול ללכת במקום שיש בו פחות מכשולות יש בזה חיוב משום דרכא אחרינא

זכינו, חברי מערכת 'ושכנתי', להתקבל במעונו של הגאון רבי נפתלי הכהן קופשיץ שליט"א - רב קהילת 'חניכי הישיבות' רוממה, בירושלים עיה"ק, ומראשי ישיבת 'בית מדרש עליון' בבני ברק, הידוע לכל בשיעוריו העמוקים והבהירים המתפרסמים בגליונות השבועיים 'מעדני כהן', ובשיחותיו המרוממות והמחזקות [אשר חלקם יצאו לאור בספר הנפלא 'גם יכולתי'], לשמוע דברי אלוקים חיים - דברים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב, על חשיבות ויקרות השמירה על גדרי הקדושה והצניעות, ועל החובה הקדושה לעסוק בלימוד ההלכות הנוגעות לענינים אלו, הרי הדברים לפניכם, השתדלנו לשמור על חמימות הדברים כשעת אמירתם, שמעו ותחי נפשכם.

הרב שליט"א עיין בגליונות הקודמים של 'ושכנתי' שהונחו בפניו, והביע את התפעלותו, 'אתם עוסקים בענין שהוא יסוד היסודות של היהודי, ענין הקדושה והצניעות, החיזוק בזה משפיע ומרומם קודם כל את האדם עצמו, וגם משפיע על כל העולם כולו', אומר הרב, ואנו מבקשים רשות כ'שליחי צבור', לשאול כמה שאלות:

מהי התועלת היוצאת מלימוד הסוגיות הנוגעות להלכות הקדושה והצניעות?

מלבד החלק של ידיעת ההלכה שאם לא לומדים לא יודעים את פרטי ההלכה ועלולים להכשל, יש תועלת נוספת שע"י עסק התורה הלב מתחבר למצוה, והאור של המצוה נמצא בתורה כמו שנא' "כי נר מצוה ותורה אור" שהתורה היא האור של הנר שהיא המצוה, ובפרט בחלק התורה העוסק במצוה זו, בספר תולדות אדם [שרעק"א הביא ממנו להלכה] מובא שרבי זלמלה מוולאז'ין היה נוהג לפני כל מצוה

המשך בעמוד הבא →

לתרומה ושותפות חפש בנדריים פלוס 'ושכנתי'

עליה חיובי הרחקה, אבל אח"כ כשהיא גדולה יותר צריך לדעת שהיא ערוה גמורה של אחות אשה שהיא בכרת, וצריך לנהוג בה בכל דיני ההרחקה מן העריות המבוארים בשו"ע באבהע"ז סי' כא, יש משפחות שמקובל שם שהגיסים והגיסות לא מדברים ביניהם בכלל זו בודאי ההנהגה הראויה עפ"י התורה, אבל במשפחות שלא נוהגים הוא בודאי מכשול חמור של הרבה עוונות שאפשר להכשל בהם.

יש הלכה שבדאינא דרכא אחרינא אסור לעבור במקום הנסיון, האם זה שייך רק בתל אביב או ברמת גן וכדו' או שגם באיזורים חרדיים יש חיוב ללכת ברחוב צדדי יותר אם אפשר ולא במקומות הומים כמו למשל במרכז גאולה או ברחוב רבי עקיבא?

פשוט שגם במקומות חרדיים מי שיכול ללכת במקום שיש בו פחות מכשולות יש בזה חיוב משום דרכא אחרינא, היה פעם תלמיד ששאל את מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל על הגמ' שאומרת (ב"ק כ"ז:) שאדם שהלך ברה"ר ונתקל בכד ושברו פטור, משום ש'אין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים', מה יהיה הדין במי שהולך בתל אביב שעל כרחו הוא צריך להשפיל את עיניו, האם שם יהי' הדין שונה? ענה לו מרן הגרא"ל זצ"ל בשאלה: וכי רק כשהולכים בתל אביב יש לשמור על העינים, כשהולכים בבני ברק לא צריך לשמור על העינים?

עוד צריך לדעת שגם בדליכא דרכא אחרינא ההיתר ללכת במקום הנסיון הוא רק אם אינו

שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל שסיפר שבלוויה של הרמ"ק היה עמודא דנורא והיה שם בחור בן שש עשרה שזכה לראות אותו, והאר"י הקדוש קבע ללמוד איתו בחברותא, ולבסוף כשהוא הגיע למחרת האר"י כבר לא רצה ללמוד איתו, כיון שהוא ראה עליו שהוא נכשל באותו לילה בטומאה היוצאת מן הגוף מחמת זחיחות הדעת, ור' אליהו זצ"ל ביאר שאעפ"י שהוא יכול לעשות תשובה אבל את המדרגה הגבוהה שהוא היה בה הוא כבר הפסיד, נורא נוראות...

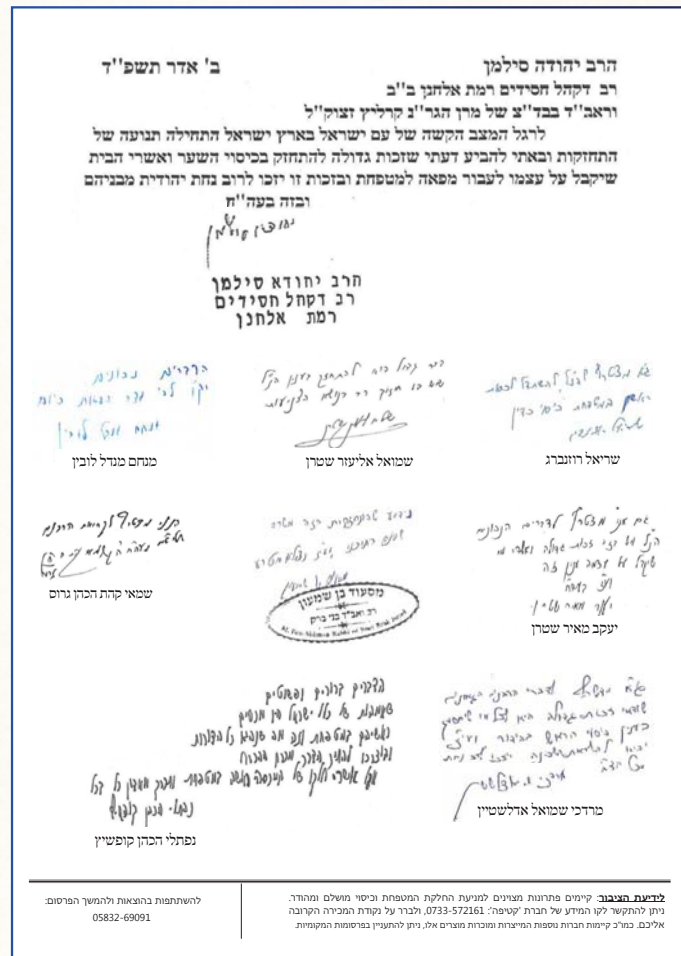
אבל מאידך צריך להדגיש גם את המידה טובה מרובה, כמה אפשר להרויח כשמתגברים ועומדים בנסיון, כמו שאמרו חז"ל (דרך ארץ רבה פ"א) כל הרואה דבר ערוה ומעלים עינו ממנו זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר "ועוצם עינו מראות ברע וגו' מלך ביפיו תחזינה עיניך", צריך לדעת שכל פעם שאדם שומר את עצמו שלא לראות הוא מרומם את כל המדרגה שלו.

ישנו סיפור מחזק מאד, שמעתי אותו מכלי ראשון מאבי מורי [הגאון הגדול רבי משה פנחס הכהן קופשיץ] זצ"ל שסיפר כך: נכנסנו, שלשה אברכים מהכולל שע"י ישיבת חברון דאז, [הלא הם אאמור"ר, הגאון הגדול רבי אברהם טוקר בעל ה'ביכורי ארץ' זכר צדיקים לברכה, ויבדלחט"א הגאון הגדול רבי אביעזר פילץ שליט"א ראש ישיבת 'תפרח'], אל מרן הגאון הגדול רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל, ובקשנו שיאות לדבר בכנס לנשים לחיזוק עניני הצניעות, והוא אמר כך: אני כבר יהודי מבוגר - מעל שמונים, וברוך ה' עד היום היצה"ר לא יכל עלי,

אני לא אתן לו עכשיו צ'אנס [הזדמנות] להכשיל אותי, והוא לא הסכים לדבר בפני נשים בשום אופן, הם סיפרו את הסיפור למגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל שהתפעל מאד הסיפור וחזר עליו פעמים רבות בדרשותיו, 'אנו רואים מהי הנהגה של אדם גדול, שהיה מודע לחומר הענין וכמה צריך בזה שמירה יתירה, ולא אמר שהוא כבר זקן וזה לא יזיק לו, אלא אדרבה קיים בעצמו "אשרי אדם מפחד תמיד", ומעתה כבר מובן מה שהוא זכה לכ"כ הרבה לימוד והרצת תורה, אחרי שהיה לו לב נקי וטהור.

יש אברכים ובחורים שנפגשים בנסיונות בתוך המשפחה

זה דבר שיש לעורר עליו, יש לפעמים אברך צעיר שיש לאשתו אחות קטנה, שאמנם כשהיא פחות מגיל שלש אז עדיין לא חלים

נכשל בהסתכלות אסורה ח"ו.

ישנה בעיה שהנשים בדו"כ לא מודעות לנסיון של הגברים?

בודאי שמוטל על כל אחד להסביר זאת בתוך ביתו, מסופר על החפץ חיים שהיתה משרתת שעבדה בביתו והיא הלכה בבית עם נעלים שנוקשים ברצפה ומרעישים, והחפץ חיים התרעם על כך ואמר: 'מה היא חושבת, שאני מלאך'?

אנו יוצאים טעונים ברגשות קודש והתרוממות הרוח, בתקוה שנשכיל לשמר אותם לאורך ימים, בטוחים אנו שהקוראים גם הם יתעוררו ויתרוממו, כל אחד יקח לעצמו צידה לדרך, וע"י התחזקות של כל אחד ואחד מאתנו, נזכה להרבות השראת השכינה בישראל, עד להבאת הגאולה השלימה במהרה בימינו.

יסודות הבית

הרב דוד כץ שליט"א

הפרדה באוטובוסים

(ובפרט באוטובוס שמצוי שהאדם יושב בטל) ומכשולות של תערובות, חשש נגיעה וכדומה, וכן איסור הליכה מאחורי אשה.

וכה דברי רש"י (ספר הפרדס, ענין איסור והיתר): **אסור להתערב הנשים עם האנשים**, בין בסעודה, בין במחול, **בין בכל ענין**, אלא נשים לבד והאנשים לבד.

וז"ל הגר"י אייבשיץ (יערות דבש, ח"א יד): תערובות אנשים ונשים זהו קוץ מכאיב וסילון ממאיר בעוה"ר, **שאינן שנוא לפני המקום אלא תערובות אנשים ונשים ובתולות**. ובחלק ב (ד"ב) כתב: אין לך תערובות אנשים ונשים אפילו במקצת שלא יצא מהם שטנה וקלקול וסופו רע ומדון.

וז"ל הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל (שו"ת משנת ר"א ח"א, יג): **ומצינו גדרים מיוחדים בכל קיבוץ של אנשים שונים, שמחוייבים לתקן סייגים שלא יבואו לידי עירוב, הסתכלות וכדומה, וכמו בהספד וכדו',** וכמו דמחויב כל אחד להזהר בביתו ובכל מסיבה. וישנן לאוין מפורשים על הסתכלות והרהור "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", "ונשמרת מכל דבר רע", ואמרו ביומא (כט). "הרהורי עבירה קשין מעבירה", וגם כאשר עוסקים בהמצאת צרכי עניים, יתומים ואלמנות - אם יארע שתהיה בכנופיא - בודאי צריכים להיזהר מהרהור והסתכלות.

זכינו שאכשר דרא, ודבר פשוט וברור לכל יהודי חרדי בזמנינו שחובה לדאוג להפרדה נאותה בין גברים לנשים בכל מקום התכנסות ציבורית, כשמחות, כינוסים וכ"ש בבית הכנסת וכדו', אולם מקום מצא בעל חוב (הוא היצר הרע) לגבות את חובו, ולמרבה הצער ישנה פירצה גדולה בהפרדה בין גברים לנשים באוטובוסים. ובפרט שפעמים רבות, האוטובוס עמוס באנשים רבים והצפיפות הגדולה מביאה לנגיעות אסורות ולמכשולות חמורים.

מצב זה הביא את גדולי הדור למערכה לתיקון פירצה זו, ובס"ד עלה בידם ליצור מערך של קוים כשרים, בהם נשמרת ההפרדה הנצרכת. אך למרבה הצער במקומות רבים עדיין לא תוקן הענין כראוי, וגם בקוים הכשרים קורה שההפרדה אינה נשמרת.

ועל כן חשוב מאוד לעשות כל מאמץ ולדאוג להפרדה הראויה בין בקוים הכשרים, ובין באלו שעדיין לא, ולהקפיד שהגברים ישבו בחלקו הקדמי של האוטובוס, והנשים בחלקו האחורי, ועל כל אחד ואחת מוטלת האחריות לנהוג כך בעצמו ובעצמה ולהשפיע ככל האפשר שגם אחרים ינהגו כך.

וכמו כן יש להקפיד שיעלו הגברים לאוטובוס ראשונה, ורק אחריהם יעלו הנשים. **ובשנים האחרונות מתאפשר לנשים לעלות בדלת האחורית ולתקף שם, וההקפדה על כך היא פתח גדול לתיקון הבעיה.**

ועל ידי הזהירות בענין זה ימנעו מכשולות של הסתכלות והרהור

"ופורץ גדר..."

אחר שהזוג ירדו מהאוטובוס התחיל האברך לפשפש במעשיו אם טוב עשה, שהרי ממילא לא עזר כלום, והוא ביישם כל כך, ויש לו מזה יסורי מצפון ורצה מאוד לבקש מהם מחילה כי חשש מפני הכאב שגרם להם, והוא לא הכירם כלל, ועל כן התחנן אצלי שאשאל להרב (הגר"ש אלישיב) על תיקון מחילה, איך להתנהג בענין זה, והאם יכניס התנצלות בעיתון וכדומה.

והשיב לי הרב בזה הלשון: ער האט גוט געטוהן [טוב עשה האברך], ואינו צריך לבקש מחילה, ונכדו הרב אריה שליט"א הבהיר לרב: אבל זה לא היה אוטובוס של מהדרין, רק קו 1 שאינו בתוכנית מהדרין, ולמרות זאת לא הסכים הרב, רק חזר עוד הפעם שהאברך עשה כהוגן, שהרי היה להם מקום לילך לפני האוטובוס.

בספר "וישמע משה" להגר"מ פריד, תלמיד מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל (ח"א עמ' תמד) הביא מעשה המלמד עד כמה ראה מרן הגר"ש זצ"ל בחומרא כל זלזול בנושא זה, ואף שאין למדין הלכה מפי מעשה, עכ"פ ניתן ללמוד את חומרת הענין, ולעשות כל מאמץ לתיקון המצב.

וכך הוא כותב: מעשה היה באברך שנסע באוטובוס קו 1 בחזרה מכותל המערבי, וראה איך שעולים על האוטובוס אברך ואשתו, והתיישבו על שני כסאות בקדמת האוטובוס, מה שגורם שבאוטובוס לא תהיה הפרדה בין הגברים לנשים. ביקש האברך מהזוג שיתישבו מאחור (והיה די מקום מאחור), והם לא ענו לו ועשו עצמם כאילו אינם שומעים, נכנסה באברך רוח קנאות והחל לביישם אך הם לא שמעו לקולו ונשארו לשבת שם.

לתרומה ושותפות חפש בנדריים פלוס 'ושכנתי'

חובת ההפרדה בתחבורה הציבורית

והננו לגלות דעתינו שבתחבורה "מהדרין" (עירונית ובינעירונית) יש להועיד את החלק הקדמי באוטובוס עבור הגברים, ואת החלק האחורי עבור הנשים, ולעלות משם, תוך הקפדה על הפרדה מוחלטת, וכן להשתדל לא לשבת בתערובת (גם לא בזוגות) בכל שטח האוטובוס. ואין להפעיל את מכשיר הרדיו, וישראל קדושים הם בוודאי לא יפרצו גדר כזה. ובזכות השמירה על גדרי הקדושה, נזכה להשראת השכינה בתוכנו ונזכה לביאת גואל צדק במהרה. אכ"ר.

מאחר ובתחבורה הציבורית הכללית שוררת תערובת נוראה ה", ובנסיעה בה עלולים להיכשל ח"ו באיסורים חמורים, עוררנו כבר לפני כעשר שנים על הצורך בתחבורה ציבורית "מהדרין" עבור קהל יראי ה', אשר תופעל לפי כללי ההלכה וגדרי הצניעות. תיתי להם לעסקנים החשובים בכל אתר, שבמאמצים רבים עלה בידם להסדיר תחבורה כשרה עבור ציבור יראי ה'. והננו לחזק ידיהם ולעודדם שימשיכו במפעלם הברוך להסדיר קוי מהדרין נוספים ברחבי ארזה"ק, וכל מי שבידו לסייע, מוטלת עליו חובה לסייע להם ככל האפשר, ובודאי שלא להרפות ידיהם ח"ו.

יוסף שלו' אלישיב משה יהושע בהרה"צ מוהרח"מ זצלה"ה אהרן יהודה לייב שטיינמן
יעקב אריה אלטר הק' ישכר דב רוקח מיכל יהודה ליפקוביץ שמואל הלוי ואזנר
ש.י. נסים קרליץ יוחנן סופר שמואל אויערבאך אברהם יעקב במהר"ר משי" מסדיגורה

חובת ההפרדה באוטובוסים

באוטובוסים המובילים את הציבור מקצה העיר אל קצה העיר, והמכשול בזה רב.

חזקו ואמצו להקים קול צעקה בתוך הציבור החרדי, ולגדור ולתקן פרצה זו להפריד בין אנשים ונשים בנסיעות באוטובוס.

ולא יאמר עלינו "בניכם לשוא הכיתי..." לא לקחו מוסר". בשמים מחשיבים איכות יותר מכמות, על כן הגם שאתם מעטים, בשמים אתם יכולים להכריע את גודל הפרצה, ומגלגלים זכות על ידי זכאי, ובתנאי שתתמסרו באמת לענין זה, ולא תיסגו מפני הקשיים שיקומו, כי בלי מסירות נפש אי אפשר להשיג תוצאות ממשיות.

עבד לעבדי ה'

ישראל אלי' וינטרוב

א.ל. שטיינמן שמואל אויערבאך

כל הוספות תיקון בגדרי הצניעות מביא קדושה בכלל ישראל שהוא יסוד השראת השכינה בתוכינו, יה"ר שתצליחו שעל ידכם יתברכו מעלת הצניעות גם בבתי הכלל ישראל המברך ודו"ש

מיכל יהודה ליפקוביץ

אני מצטרף לדברים הנ"ל לתקן פרצות הצניעות בנסיעות, ובודאי זו זכות לכלל ישראל

נסים קרליץ

בעזה"י, הדברים הנ"ל דברי טעם הם והשי"ת יגדור כל פרצותינו חיים קניבסקי

ב"ה חיוב עלינו לחזק כל דבר להרמת חיוב וקין הצניעות ע"ז בעה"ח שמואל הלוי ואזנר

אל הגיבורים לוחמי מלחמת ה' להעמיד הודה והדרה של ירושלים ת"ו, ד' עליכם יחיו שלומכם יסגא.

אחרי החרון אף שנשפך ללבה של ירושלים ת"ו, והרבה טובים שבמחנינו הלכו למנוחות, והנשארים נעזבו לאנחות ר"ל, ועדיין לא נוחמו הלבבות, מחויבים אנו להסיק איזה מסקנות מדיבורי שמים אלו. הגם שעל כללות הנעשה אין לנו פירוש, מרוב קטנותנו בהבנת ההשגחה העליונה, מכל מקום כל עונש מורכב מכמה גיוונים, ועל גיוון פרטי אנו מדברים. מכללות הנעשה נראה שאנו חיים בתוך עידנא דריתחא, אבל צריך לדעת ולהתבונן גם בפרטים שבתוך התביעה.

נראה שזה היה האוטובוס גדוש באנשים ונשים כאחד, ובמצב כזה קשה לשמור על גדרי הצניעות - זה הביא שלא הגינה זכות המצוה שהיו בחזרתם מתפילה למנוע התוצאות הקשות, כנראה התקיים הפסוק "ולא יראה בך ערות דבר - ושב מאחריך", ובלי שמירה נחשפים לפגעי מידת הדין.

והנה נפגעו כמה מטובי היהדות, ואין זה תמיהה, שהרי כתוב "... תצא אש - (בשביל קוצים) ונאכל גדיש..." וכיון שמדובר בעיה"ק ירושלים פלטרין של מלך, הקפידיא ביותר בדברים שכאלו.

דוגמא לדבר, בגזרות ת"ח ת"ט שנאבד שליש מהאומה ר"ל, התברר שהדין הקשה היה משום אי כיבוד בתי כנסיות ובתי מדרשות, ורואים מזה כי כאשר מדובר במקום קדוש, יש יחס אחר לגמרי בשמים בענין הקפידיא.

זה גיוון פרטי שניתן לנו להבין קצת את דרכי ההשגחה ביום חרון אף ה', על כן אתם גיבורי הרוח שהחלטתם לתקן פינה זו של הצניעות,

(מכתב זה נכתב ע"י גדולי הדור לאחר פיגוע האימים בקו 2 בירושלים, ובו נהרגו 23 יהודים חרדים בחזרתם מהכותל המערבי, מובא בספר הלבוש כהלכתו עמ' 421)

הנותר

הרב שמואל אולמן שליט"א

”זה ממש לא צנוע...”

אחד מקרובי משפחתי שיחי, הלומד בכולל 'בית דוד' בחולון בראשות הגר"י זילברשטיין שליט"א, סיפר שפעם עלה בכולל נושא ה"שאלים", ואחד האברכים טען כהנ"ל ש"זה לא צנוע כי כולם מסתכלים עליה", והגיב ע"ז הגר"י זילברשטיין שליט"א בערך בזה"ל: **"בסדר, אז כולם מסתכלים, אבל מה הם כבר רואים???"**

והיינו, שלא מצינו איסור להסתכל על הוילונות השחורים האלו, כיון שלא מסתכלים "עליה", אלא על הוילונות שמכסים אותה¹. איסור הסתכלות על **בגדים** של אשה מצינו **ב'בגדי צבעונים'**², **דהיינו בגדים העשויים לנוי**, וכדפירש"י בע"ז כ: **"לפי שהאשה נאה בהן"**, וכן ביאר החינוך מצוה קפ"ח: **"בבגדי צבע של אשה - כלומר בבגדים נאים שדרכן לעשותן בגדים צבעונים"**, וכן במאירי בע"ז שם: **"בבגדי צבעונין - שמייפין את האשה בלבישתם"**³.

ומאידך, אותה ההולכת בלבוש האופנתי של היום ובפאה עדכנית "כמו כולן"... גם הסתכלות לרגע, ואפילו בטעות כשמחפשים מקום לשבת באוטובוס וכיו"ב, כבר עלולה לגרום לנזק ופגם בנשמה, ובמקרה היותר גרוע עלולה אף לגרום להסתכלות אסורה והרהורים רעים רח"ל.

רבינו יונה באגרת התשובה אות נח אומר: "וצריכה האשה שתהא **צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם** חוץ מבעלה", אך הוא מיד ממשיך ומבאר: "כי המסתכלים בפניה או בידיה **יורדים לגיהנם**, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם מפני **שהחטיאה אותם** ולא נהגה צניעות בעצמה **ונכשלו בה**", והיינו ש"נזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם" - שהוא הביטוי המעשי ל"צריכה האשה שתהא צנועה"⁴ - הכוונה היא שתהא "נזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם" הסתכלות כזו של "יורדים לגיהנם" ושל "החטיאה אותם" ו"נכשלו בה", ואין הכוונה ל"סתכלו בה בני אדם" ביולונות השחורים המכסים אותה, שהיא הסתכלות שאין לה שום שייכות לגיהנום ולחטא ומכשול.

שורש הטעות בזה הוא במה שמלמדים את בנות ונשות ישראל שצניעות היא "לא למשוך את העין", ואין מבארים יותר את הענין, ועל כן אין הנשים קולטות כלל ש"משיכת העין" המדוברת הכוונה היא למכשול של

הפעם במקום מאמר נעתיק בזאת מכתב שנשלח לאחד הרבנים שליט"א, בנושא הנוגע לדברים שנכתבו במאמרים הקודמים, ובמאמר הבא בל"נ נוסיף בזה דברים ומקורות נוספים, בעזרה"ת.

בס"ד

יום ב' י"ג אדר א' ה'תשע"ו

לכבוד הרה"ג רבי... שליט"א,

שלום וברכה.

הנה כת"ר שליט"א זכה להיות מהיחידים בדור המעוררים את נשות ישראל בענין הצניעות, בדברים אמיתיים וברורים, הנוקבים ותובעים מחד, ומאידך גם מתקבלים על הלב. ועל כן ברצוני להצביע על נקודה מסוימת, שנתעוררתי לזה בעקבות מעשה שהיה [וכדלהלן], המעיד על כך שבחלק גדול מהציבור קיים חוסר הבנה חמור ביסודות הבסיסיים ביותר של צניעות האשה, וישנו עיוות מהותי וכואב מאד בכל ההשקפה והגישה לנושא. ועלה בדעתי אולי כת"ר שליט"א בדבריו אל נשות ישראל, ישכיל בתבונתו לעמוד על נקודה זו בנוסח ובאופן המתקבל על הדעת והלב.

וכך היה מעשה. בעש"ק האחרון נסעתי באוטובוס מבני ברק לירושלים. מאחוריי ישבו זוג, בעל ואשתו. באחת התחנות, עלתה לאוטובוס אשה המכוסה כולה בכיסויים שחורים מכף רגל ועד ראש, כולל הפנים. הזוג שמאחוריי, הביט בחרדה על אותה אשה מכוסה, כאשר האשה מפטירה בזעזוע כבד: **"אוי! זה ממש לא צנוע! כולם מסתכלים עליה!"**, ובעלה מביע אף הוא את הסכמתו לדברים, וכן שאר יושבי האוטובוס הסמוכים מצטרפים אל המקהלה.

ואנכי לא ידעתי את נפשי מתדהמה. **האם לא מצאו אותם מזועזעים לבוש "לא צנוע"**, רק אצל אותה אשה המכוסה לחלוטין ולא נגלה ממנה אפילו אצבע קטנה?! פתאום נזכרו שישנו נושא כזה של "לבוש לא צנוע"? אותה אשה הלבושה בלבוש ופאה עדכניים ואופנתיים, בדיוק היא זו שתאמר לאותה אשה מכוסה "זה לא צנוע"!!

אדגיש ואומר, כי **אינני נכנס כלל לשאלה המעשית** האם דבר ראוי הוא ללכת כך עטויית כיסויים ורעלות, ובודאי שישנם שיקולים לצדד להימנע מכך, אבל לומר על לבוש כזה "זה ממש לא צנוע", זהו לדעתי עיוות חמור, המעיד על חוסר הבנה ביסודות הבסיסיים של צניעות האשה, ואין ספק כי זהו אחד הגורמים המרכזיים לחוסר הצניעות במחנינו, שנשים רבות סבורות שכל מה שנדרש מהן זה רק לא לבלוט ולא להיות חריגה, ולצאת לרשות הרבים בלבוש אופנתי ופאה עדכנית במראה טבעי אין עם זה שום בעיה, זה "צנוע" בהחלט, כי זה הרי "כמו כולם", זה לא בולט, זה לא חריג, ולא גורם ש"כולם מסתכלים עליה"...

1 כמובן שהכל לפי הענין, ודוקא באופן שאין הדבר גורם להרהור עבירה.

2 עי' בשו"ת שרידי אש ח"ב סוס"י מט (ובהוצאה הישנה ח"ג סי' צה) שכ' בפשיטות שכשהם עליה אסור להסתכל בהם אפי' אינו מכירה, וכ"כ בס' הסתכלות בהלכה פ"ה. אמנם עי' בס' תורת ההסתכלות (להגרבי"י זילבר זצ"ל) סי' ח'.

3 כוונת כל הראשונים הנ"ל להדגיש שאי"ז ענין יבש של 'צבעוני' או לא, אלא הנושא הוא בגדים העשויים לנוי, וגם בגדים בצבע שחור יכולים להיכלל בזה אם הם בגדים העשויים לנוי, ומאידך - 'חולצת תלבושת' בודאי אינה בכלל 'בגדי צבעונים', אף שהיא בצבע ולא בשחור.

4 כפי שהורחב במאמרים הקודמים במדור זה.

הסתכלות אסורה והרהורים רעים, ל"משיכת העין" של "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"⁵, אלא הנושא נתפס אצלן כ"משיכת העין" לדבר משונה וחריג, וכמו למשל אם יוצב טלפון ציבורי באמצע הכביש, או יגדל עץ תפוחים על גג של מכונית, אלו הם דברים שמאד "מושכים את העין", ומבינות הבנות שזוהי "משיכת העין" המדוברת.

ואמנם, הן אמת שסברא פשוטה היא, שגם התנהגות כזו המושכת את העין במובן השגוי הנ"ל, היא ג"כ בחינה מסוימת של חוסר צניעות, ואשה צנועה שיש בה מדת הבושה אינה נוהגת בהנהגה שתגרום לאנשים להסתכל עליה, גם אם אי"ז הסתכלות של עבירה. אלא, שנקודה זו היא משנית וטפילה ליסוד העיקרי של צניעות האשה, שהוא שלא להכשיל בני אדם בראיות אסורות והרהורים רעים וכדברי רבינו יונה הנ"ל, וכיום שחלק עיקרי זה הוא פרוץ מאד גם ברחוב החרדי, לענ"ד יש להתמקד בתיקון העיקר, ואין מקום לדבר ולעורר על החלק הטפל הנ"ל, וכל עשיית עסק מהחלק הטפל מבלבלת ומחלישה את המערכה כנגד חוסר הצניעות הנורא המשתולל ברחוב החרדי, בחלק החמור ביותר של חוסר הצניעות, דהיינו לבוש מכשיל ומעורר יצר הרע רח"ל.

משל למה הדבר דומה, למקום שהאנושות בו התדרדרה כל כך עד כדי שמצוי מאד ומעשים שבכל יום שאחד רוצח את חברו רח"ל, פשוט וברור שבמקום כזה אין שום טעם לעורר את הציבור על כך ש"המלבין פני חברו ברבים הרי זה שופך דמים", ומי שעושה זאת גורם למצב בו מסוגל אדם תוך כדי שהוא תוקע את הסכין בלב חברו להרגו, להעיר לאדם אחר על כך שהוא מבייש את חברו ולהטיח בו "אתה ממש שופך דמים" ... [כך הרגשתי אז באוטובוס...]

עוד אוסיף, שבעיני פשוט שכאשר מדובר על תוספת צניעות, ועל לבוש שכל מהותו זועקת צניעות יתירה, אין מקום להתחשב ב"חוסר הצניעות" שב"משיכת העין" לדבר משונה וחריג. **ובפוסקים** כבר מצאנו שדנו על מנהגי תוספת צניעות, מה הדין באשה שהלכה ממקום שנוהגים בתוספת זו למקום שאין נוהגים או להיפך, האם חייבת לנהוג בתוספת זו או לא,

5 ואמנם - כפי שאמר הגר"מ קסלר שליט"א בראיון שהובא בגליון מס' 2 - בגיל הצעיר לא מתאים לדבר על זה, אבל בגיל מבוגר יותר בודאי צריך לבאר לבנות ישראל את הענין, ולא להשאיר אותן עם הגדרות המובנות בצורה לא נכונה.

אבל זו לא שמענו מעולם, לדון שאם הלכה למקום שאין נוהגים באותה תוספת יהא אסור לה לנהוג באותה תוספת כדי "לא למשוך את העין".

עי פרישה אה"ע סי' קטו, דבמקום שנוהגים שאין יוצאים לרה"ר ללא **רדיד** היוצאת בלא רדיד עוברת על דת יהודית, **ואילו להיפך לא עלה על הדעת,** שהיוצאת ברדיד במקום שאין יוצאים היא עוברת על דת יהודית.

ובביאור הלכה סי' עה ד"ה מחוץ הביא דברי מהר"ם אלשקר בענין שערות היוצאות חוץ לצמתן, וכ' "ואותן נשים הבאות מארצות שאין דרכן לגלותן מחוץ לצמתן למקום שדרכן לגלותן **מותריין** לגלותם אם אין דעתן לחזור", ולא עלה על הדעת לומר דאדרבה אסורה להחמיר בזה ולכסותן כדי "שלא למשוך את העין". וכמו"כ אם דעתה לחזור הלא חייבת לכסותם, גם במקום שכל הנשים מגלות אותן.

ובענין פאה נכרית, יש מן הפוסקים שכתבו דבמקום שמחמירים בזה אין להקל, עי' מ"ב סי' עה ססקט"ו בשם הפמ"ג "דאם אין מנהג המקום שילכו הנשים בפאה נכרית בודאי הדין עם המחמירים בזה משום מראית העין", ואילו בהיפך לא אישתמיט לחד מן הפוסקים דאשמועינן הא מילתא, דאם מנהג המקום שהולכות הנשים בפאה אסור לה להחמיר ולכסות ראשה במטפחת כדי "שלא תמשוך את העין" ...⁶

[ושוב, כפי שכתבתי בתחילת הדברים, **אינני נכנס לשאלה המעשית** האם ראוי ללכת באופן הנ"ל או לא, אבל לומר שיש בזה משהו של "חוסר צניעות" לענ"ד אין לזה שחר].

עד כאן דברי, ואבקש מחילה על האריכות, אך חושבני שהדברים חשובים ביותר למען העמיד השקפת הצניעות על אמיתתה, ותקוותי שכת"ר שליט"א ימצא את המסילה להעביר את הדברים לבנות ונשות ישראל הכשרות.

בכל הכבוד הראוי

6 יש להדגיש כי בפאות הדור הצעיר אין נפק"מ בכ"ז, דבלא"ה הן נוגדות את הצניעות.

© כל הזכויות שמורות. אין לפרסם מאמר זה או חלקים ממנו ללא רשות.
5242ab@gmail.com 0747-962286

טיפול חזון

מנחם מנחם הלוי וואזנר זצ"ל

בשכר צניעות וקידוש ה'

כבר עם לידתו של הפעוט שמואל לבית הלויים וואזנר, ידעו תושבי ווינה החרדים כי בן זה עתיד להאיר את העולם בתורה ובמעשים טובים.

ומנין ידעו?

היה זה בשנות ילדותה הצעירות של רחל שיף. אותה רחל למדה בשעות הבקר בבית הספר המקומי ואחר הצהריים היתה הולכת לבית החינוך היהודי. מורותיה הנוכריות הוקסמו מהקול הערב בו ניחנה והשמועה עשתה לה כנפים עד שיום אחד היא קבלה פניה מהנהלת האופרה הממלכתית של וינה בהצעה להצטרף כזמרת לבית האופרה.

כשהסבירה לפונים שבת ישראל איננה יכולה בשום אופן להופיע בפני ציבור, ניסו האוסטרים ללחוץ ולהסביר לה כי אם תענה לבקשתם, היא תזכה בתהילה עולמית ולא יחסר לה כל אשר תחפוץ.

אביה הלך לאדמו"ר מבויאן זצ"ל כדי לקבל ממנו דברי ברכה וחיזוק לו ולבתו, ומיד לאחר מכן ענתה רחל לאנשי האופרה בנחרצות: בת ישראל כשרה אני ולא אמכור את קולי לשטן.

פרשת הילדה היהודיה שאמרה 'לא' לאופרה המלכותית, כבשה בסערה את כותרות העיתונים בווינה, וקידוש ה' גדול נגרם מכך.

באחד הימים הגיע החפץ חיים זצ"ל לביקור בווינה לצרכי רפואה, ואז נכנס אליו אביה של רחל רבי בן ציון שיף וספר לו כי נמצאת אתו גם בתו, אותה בת שלמען הצניעות ויתרה על כבוד ותהילה עולמיים, ואני באתי לבקש בעבורה ברכה לשידוך טוב.

"היא תזכה לשידוך טוב" אמר החפץ חיים, "אך לא רק לשידוך טוב, אלא גם לבן שיאיר את העולם בתורתו".

ואכן הברכה התקיימה במלואה, ואותה רחל זכתה לבן הנודע בגדלותו ובתורתו הלא הוא מנחם רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי'. (בדרך המלך נלך)

לאורם

מדברי גדולי ישראל זצוק"ל

מרן ראש הישיבה הגר"ל שטיינמן זצוק"ל

התחזקות בצניעות היא הסגולה להנצל

בתקופתנו אנו רואים רח"ל שיש כל כך הרבה צרות ואסונות בכלל ישראל, נורא ואיום, כל מיני מחלות ותאונות דרכים וכל מיני דברים, כשרואים שיש כל כך הרבה אסונות, זו מציאות של "ושב מאחריך", אי"כ זה דבר חמור מאוד.

אנשים במצבים כאלו מחפשים כל מיני סגולות כדי לעצור את הצרות, אבל צריך לדעת שצריך להתחזק מאוד בגדרי הצניעות, כדי שלא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, שבמצב זה רח"ל עלולות להגיע כל הצרות. ההתחזקות בגדרי הצניעות היא זו שיכולה לעצור את המשך המצב הנורא הזה.

דבר זה גורם לסלק את השכינה מ ישראל רח"ל

כל פעם שהאדם עושה עבירה, הוא מוריד מהרוממות של כלל ישראל, שהרי יש שכינה בכלל ישראל, וכמה שיש עבירות זה מוריד מהשראת השכינה.

אבל בכל זאת לא כתוב על כל דבר אחר כמו שכתוב על צניעות, שכתוב בה (דברים כג, טז): "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך", "ושב מאחריך", בשום דבר לא כתוב כ"כ מפורש, בודאי שבכל העבירות זה כך אבל שם לא כתוב, ואילו כאן כתוב בפירוש "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך", זאת אומרת שהשכינה תשוב מאחריך, ולא יהיה שכינה! ואם אין שכינה, יש הסתר פנים, ואם יש הסתר פנים אז מגיעות כל הצרות שיש לכלל ישראל, מידי יום יש כל כך הרבה צרות, תאונות דרכים וכל מיני מחלות ד' ירחם, הכל זה מהסתר פנים, ומדוע יש הסתר פנים? זו התוצאה מ"ושב מאחריך". לכן אין פלא שהתורה מדגישה את זה במיוחד, למרות שבשאר מיני עבירות זה גם ככה, אבל בכל זאת, התורה לא כל כך מדגישה כמו שמדגישה כאן באופן מיוחד "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך". לכן צריך מאוד לראות לחזק את הענין הזה.

נשיש השראת השכינה יש הארת פנים

וכשיש השראת השכינה יש הארת פנים, כמו שאנחנו אומרים בשים שלום: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום", וכמה שיש יותר השראת השכינה יש יותר הארת פנים.

ומדה טובה מרובה פי חמש מאות ממידת פורענות (רש"י מכות כג). אם על ידי חוסר הצניעות אז "ושב מאחריך", אז המתחזקת בצניעות תזכה לכל טוב. קמחית זכתה לשבעה בנים כהנים גדולים (יומא מז), אמנם בזמנינו אין כהנים גדולים, אבל תלמיד חכם קודם לכהן גדול (הוריות ג). ובזוה"ק מבואר שהאשה הצנועה זוכה שבניה יהיו מחשובי הדור, וכל זה דוקא על ידי הצניעות.

בחוסר צניעות יש גם החטאת הרבים

צריך לדעת שחוסר זהירות בגדרי הצניעות, מלבד מה שהיא בעצמה עבירה חמורה, היא גם גורמת להכשיל את האחרים בעבירות, רח"ל,

דברים הכי חמורים, ובוודאי שכל אחד ואחד רוצה להתחזק ולעצור את הדברים האלה. צריכים להתחזק בענין זה וכל אחד צריך לראות מה הוא יכול לעשות כדי לחזק את הענין הזה.

הצניעות היא ה"תבלין" של הנשים כנגד היצה"ר

כולם יודעים שיש מכתב מהגאון מוילנא, אבל יש כל מיני נוסחאות, ובנוסח אחד כתוב: "אין דבר נגד היצר, אלא באנשים תורה, ובנשים צניעות". זה הדבר הכי גדול נגד היצר, ושום דבר אחר לא. בן אדם יכול לעשות דברים אחרים, זה לא מועיל כ"כ נגד היצר, כי הגאון מדבר על שני דברים: אצל אנשים תורה ואצל נשים צניעות, זהו הדבר העיקרי.

ממילא רואים בכל השנים, שמה בעיקר עושה השטן - הוא היצר הרע? על מה הוא מטיל את כל הכובד? רק על התורה ועל הצניעות, שני הדברים האלה בנשים צניעות ובגברים תורה. הוא מסכים לך לעשות את כל הדברים, העיקר לא תורה, לא תורה! הכל אני אתן לך, תעשה את זה ותעשה את זה, אבל לא תורה, כי תורה זה סם המוות בשבילו, ועל זה הוא נותן את כל הכובד כדי למעט תורה, שלא יהיו תלמידי חכמים! שלא ילמדו תורה, מה שפחות תורה.

ואותו דבר אצל הנשים: הוא יתן לעשות הכל, רק לא צניעות, יכול להיות שיתן לה לומר כל היום תהילים, אבל לא צניעות! לא צניעות! בגלל שזה העיקר, ממילא על זה מטיל היצר הרע את כל הכובד.

וכל אחד בביתו ידאג שהבנים והבנות ילכו בצניעות. ויזכה לבנים תלמידי חכמים. אמן.

(ליקוט מדברים שנאמרו בכנסים שונים - מתוך החוברת בהתאסף ראשי עם)

מעשה רב

סיפר הגר"י משקובסקי ראש ישיבת אמרי משה - תלמידו של מרן הגר"ל שטיינמן, בפורים תש"נ כטוב לב המלך, שאלתי את מרן [הגר"ל] זצ"ל שאלה מאד מענינת. סיפרתי לו את מה שספר הגאון רבי הלל זקס זצ"ל על זקינו החפץ חיים זיע"א שפעם ביום הפורים נגש מתוך שכרות אחד מתלמידי ישיבת ראדין למרן הח"ח ובקש שיבטיח לו שהוא יהיה עמו במחיצתו בעולם הבא - בגן עדן, ואחרי שהבחור הפציר הרבה זמן אמר לו הח"ח שהוא מסכים בתנאי שהוא יקבל על עצמו שלא לדבר שום דיבור אסור כל ימי חייו, הבחור אמר שהוא לא יכול להתחייב על דבר כזה, והח"ח הורה להוציא אותו מהחדר.

ואמר על כך ראש ישיבת ראדין הגאון רבי משה לנדינסקי זצ"ל שהבחור היה כבר על פתח גן עדן ואין הוא יכל להפסיד כזה דבר.

שאלתי את מרן רה"י זצ"ל שאלה: "אם היו מבקשים מרה"י בקשה כזו, להיות עמו במחיצתו בגן עדן מה התנאי שהוא היה מתנה?"

השיב לי מרן זצ"ל בשתי מילים: "שמירת עינים"

(מתוך עלון דרשו פרשת וארא)

שער באשה ערוה - מחמת הניי שבו

בגליונות הקודמים הובאו מקורות לכך ששערות האשה עלולים לגרום למכשול וזהו הטעם שחיבה התורה את הנשואה לכסות את ראשה, בכדי להוסיף בצניעותה ובשמירתה מעיני זרים. כעת, להשלמת הענין נוסף בזה דברים, ונביא מקורות לכך שהמכשול שבשער אינו מחמת עצם גילויו, אלא מחמת הניי שהוא מוסיף לאשה.

אמרו חז"ל, במסכת ברכות דף כד. "אמר שמואל קול באשה ערוה שנאמר כי קולך ערב ומראך נאווה, אמר רב ששת **שיער באשה ערוה** שנאמר שערך כעדר העזים".

פירש **רש"י**: "קול ערב - מדמשבח לה קרא בגוה ש"מ תאוה היא".

וכן **בנימוקי** שם: "קול ושיער דמשבת בהו קרא ש"מ דבר תאוה היא".

וב**אגרות משה** (או"ח א' סי' מג): "דשיער באשה ערוה מקרא דשיר השירים שנאמר שערך כעדר העזים וכו' מדמשבח לה קרא בגוה אלמא דיש לחוש שיבוא להרהור".

בשו"ת **חתם סופר** (או"ח סי' לו): "והנה בשיר השירים כתיב 'מבעד לצמתך שערך כעדר העזים', פי' שיבח בה קרא בשני דרכים, א' - ששערה יפה כעדר העזים, שנית - שיבחה בצניעות, שהרי אותן השערות היפות המייפות אותה אם היו

מגולים מ"מ מתכסים הם מבעד לצמתך".

היעב"ץ (נזיר כח): "לפי שהשיער נוי הוא לאשה כדבר הכתוב".

היעב"ץ (עירובין ק): "ומגדלת שער נמי שבח הוא שנוי הוא לה כמ"ש בברכות כד. שער באשה ערוה".

נשמת אדם (כלל ד'): "והנה מילתא דפשיטא דשיער וקול אף דאמרינן דהוי ערוה היינו מדרבנן, שהרי לא מצינו בקרא שנקרא ערוה, אלא כיון דמצינו שהוא דבר נוי באשה כפירש"י שם, לכן אסרו חכמים... שלא יבוא להרהור".

'דרשות ופירושי רבינו יונה' (ס"פ אחרי מות): "ואמרו שער באשה ערוה... שנאמר וכאבשלום לא היה איש יפה ובגלחו את שער ראשו... הנה השיער והקול נאמר בהם לשון יופי".

בספר הקדמון **מנחה בלולה** עה"ת (נדפס בשנת שני' פ' כי תצא: "שהשיער נוי והידור גדול לאשה, כמו שאמרו חז"ל שיער באשה ערוה".

בעל **ה'שואל ומשיב'**, בספרו 'דברי שאול' עה"ת (פ' נשא): "דבאמת השער הוא ערוה, וכבר נזכר בשיר השירים ענין שער בתוך שאר עניני נויי האשה".

תורה תמימה (במדבר פ"ה אות צה): "ומה שתפס דוקא פריעת הראש הוא משום דעיקר חינה של אשה בשערותיה וכמו דקיי"ל שער באשה ערוה".

שו"ת **אור שמח** ח"א סי' טו: "דנוי אשה בשער, וכמו שנאמר בברכות כד שער באשה ערוה דכתיב שערך וכו', ויעוין רש"י דזה מדברים שמחבבין האשה".

ים של שלמה (יבמות פרק יב סוף סי' יז): "כי השערות וקילעתה הוא נוי האשה".

והאר עינינו

הרב יוסף גולדשמידט שליט"א, מח"ס "והאר עינינו"

במיוחד ליוסף הצדיק, שהרי נסיונות קשים הביאה עליו אשת אדונו לפתותו למעשה עבירה, שכל יום ויום היתה משתדלת בדברים, והיתה מחלפת שלש חליפות בגדים בכל יום, והיתה מצערת את יוסף מדרגה אחר מדרגה, והיתה מאיימת עליו בדברים נוראים כמב' במד"ר (פ"ד י).

ומלבד זאת רצתה גם להכשילו שיתן עיניו ויסתכל בה, כדאיתא במד"ר שנתנה שפוד של ברזל תחת צווארו עד שיתלה עיניו ויביט בה, ואעפ"כ לא היה מביט בה. ויוסף שלט על עיניו שליטה גמורה ולא נתן להם להסתכל בשום ראייה אסורה, עד כדי כך שהקב"ה מדבר בהתפעלות על העיניים הטהורות של יוסף, ואמר "עלי לשלם שכר לאותה העין" (מד"ר י"ד ו).

וכתב בספר טהרת הקודש, מי שזיכהו ה' לעמוד בנסיון כעין של יוסף איכלל בכלל דצדיק יסוד עולם. אמנם אתן לך עצה טובה בחונה ומנוסה ומוסכמת, שאתה גם תוכל להכלל בהאי כלל דצדיק יסוד עולם. כי כמו שיש תקיפות היצר על עצם העבירה ח"ו, ככה יש תקיפות היצר על הסתכלות, ואדרבא רז"ל אמרו (יומא עד): על הכתוב טוב מראה עינים וגו' שטובה מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה, כי עבירה לא בכל פעם יש בידו לעשות אבל בזה העבירה יש בידו בכל רגע ובכל פסיעה.

ולכן אם תלך בשוק ויצרך בוער בקרבך להסתכל בנשים או להגביה עיניך סתם שעי"ז תוכל לבוא להסתכלות ולהרהור ח"ו, ואתה עומד בנסיון, אז בזה השעה אתה נכלל בהאי כלל דצדיק יסוד עולם. ובפרט בחור בשנים ובפרט מי שמחומם בטבעו והוא מתגבר על היצר ועומד בנסיון, בזה הרגע נשמתך זוכה ומקבלת פני השכינה ונעשה שמחה וחדוה בכל העולמות כפי הנסיון. כמובא במסכת דרך ארץ (פ"א) "כל הרואה דבר ערוה ואינו זן את עיניו ממנו זוכה ומקבל פני השכינה", רז"ל אמרו זוכה ומקבל ולא אמרו יזכה ויקבל, רק תיכף בשעה שראה דמות אשה ומעביר מחשבתו לבלי להנות ח"ו ובלו להרהר, תיכף ומיד זוכה ומקבל פני השכינה, כי בזה הרגע ממשיך על נפשו קדושה גדולה ויתירה עד שנשמתו תיכף באותו רגע מקבלת פני השכינה, הגם שגופו אינו מרגיש, עכ"ל.

מתקן ומחזיר את ראייתו הרוחנית

אם כבר פגם ראייתו וקלקל אותם ורוצה לתקנם ולרפא אותם כדי לזכות לכל המעלות הנוכרים, ומפסיק מכאן ולהבא מלראות ראיות אסורות, הרי זה עצמו הטהרה לעיניו ובוזה הוא מתקן אותם ומחזיר להם את כח ראייתם הרוחני. וכך כתב הראשית חכמה (קדושה פ"ח ט"ו ומ"ה) דמתקין העינים הוא מה שאמר הפסוק "ושח עינים יושע", דזה עצמו שהוא שח עינים הוא תיקון לעינים אחרי שכבר חטא בהם.

וע"ע דברים נפלאים מאד בספר מנוחה וקדושה [לתלמיד הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל] שער התפילה ח"א פכ"ה, שמאריך לבאר שיש מלאכים מליצים ומלאכים משחיתים והם גדולים וגבורים או קטנים וחלשים לפי גודל הכח שהשקיע האדם בעשיית המצוה או העבירה ח"ו, ועשרה מליצים גבורים יכולים לנצח אלף משחיתים חלשים כח, וכן להיפך, ואפילו מצוה אחת שנעשית ע"פ נסיון גדול בכל כוחו ובכל נפשו ובכל ממונו וכ"ש במסירת נפשו למות על קדושת ה', מלאך גבור כזה יבריך מאה אלפים מלאכי חבלה שאין בהם גיבור כמוהו, ע"ש באריכות. והיוצא לענינינו, שכשאנו באים להתגבר על היצה"ר ולכובשו תחת ידינו בגבורה עצומה, כמה שהקושי גדול יותר, כך נברא מזה מלאך גיבור ואדיר יותר, וכמש"כ שם בהמשך דבריו "שמצוה כזו תהא שקולה כנגד אלף מצוות מזו המצוה עצמה שנעשית ברפיון ובעצלות".

ובפרט שההתגברות בפעם הזאת נתן לו כח להתגבר גם להבא. כדבריו הנוראים של הגר"א (משלי א, כג), שבכל דבר שהאדם עושה נותנין לו רוח ממרום לסייעו לעשות עוד דברים כאלה, הן בדבר מצוה והן בדבר עבירה, וזהו 'מצוה גוררת מצוה עבירה גוררת עבירה' (אבות ד, ב), ואותו הרוח אינו נח ושקט עד שעושה עוד דברים כאלה, עכ"ד.

נסיונותיו של יוסף הצדיק

כל ענין שמירת העינים ושאר עניני קדושה מיוחסים בספרים הקדושים

עיונא דשמעתתא

הרב מאיר גרין שליט"א

השאלה מהגליון הקודם

יש לעיין האם חומרת מקומות המכוסים נובעת משום שהדרך לכסותם או להיפך שמה שיש לכסותם הוא משום חומרתם?

♦ ♦ ♦

לאסוקי שמעתתא

א. הנה חומרת מקומות המכוסים שבאשה נאמרו בתרי עיני: (א) לגבי הא דאמרו חז"ל (ברכות כד.) טפח באשה ערוה ושער באשה ערוה, לענין שאסור לומר דבר שבקדושה כנגדן, ופי' הראשונים דהיינו דוקא במקומות ובאופנים שדרך לכסותם. (ב) לגבי איסור הסתכלות שכתב המשנ"ב (סי' עה ס"ק ז) בשם הפמ"ג שאסור בהם גם ראייה בעלמא, [ובגליון הקודם נתבאר המקור לזה מסוגיא דנשים העומדות על הכביסה (ב"ב נז:)], ויש לעיין מהו יסוד ושורש החילוק בין מקומות המכוסים למקומות שאינם טעונים כיסוי.

ב. ותחילה נבאר את ענין הסוגיא דברכות ששם ביארו הראשונים להדיא חילוק זה, והכי איתא התם, אמר ר' יצחק טפח באשה ערוה. למאי אילימא לאסתכלי בה, והא אמר רב ששת וכו' כל המסתכל באצבע קטנה של אשה כאילו מסתכל במקום התורף אלא באשתו ולקריאת שמע, אמר רב חסדא שוק באשה ערוה שנאמר "גלי שוק עברי נהרות", וכתבי: "תגל ערותך וגם תראה חרפתך". אמר שמואל קול באשה ערוה שנאמר "כי קולך ערב ומראך נאוה" אמר רב ששת שער באשה ערוה שנאמר "שערך כעדר העזים", ע"כ לשון הגמ'.

[ובהא דאמרו 'באשתו ולקריאת שמע' יש בזה ב' ביאורים בראשונים, יש שפירשו 'אפילו באשתו ולקרי'ש' דהיינו שבין באשתו ובין באשה אחרת שיעור הגילוי האוסר בקרי'ש הוא טפח ובפחות מטפח מותר, וכ"מ לשון הש"ע (סי' עה ס"א) שכתב, וטפח מגולה באשה במקום שדרכה לכסותו אפילו היא אשתו אסור לקרות ק"ש כנגדה, ע"כ. ויש שפירשו ד'אשתו' דוקא ורק באשתו השיעור הוא טפח, אבל באשה אחרת אפילו פחות מטפח אסור גם לענין קרי'ש, וכ"מ ברמ"א (שם) דכתב, הגה ויש

אומרים דוקא באשתו אבל באשה אחרת אפי' פחות מטפח הוה ערוה, ע"כ.

ג. וכתב שם הרשב"א ז"ל, והא דאמר רבי יצחק טפח באשה ערוה ואוקימנא באשתו ובקריאת שמע פירש הראב"ד ז"ל דאפשר דוקא במקום צנוע שבה, ועלה קאתי רב חסדא למימר דשוק באשה מקום צנוע וערוה הוא ואפילו לגבי בעלה, אף על פי שאינו מקום צנוע באיש, אבל פניה ידיה ורגליה וקול דבורה שאינו זמר ושערה מחוץ לצמתה שאינו מתכסה אין חוששין להם מפני שהוא רגיל בהן ולא טריד, עכ"ל.¹

וכ"כ המאירי (שם) ז"ל, אמרו חכמים ראיית טפח באשתו בכל מקום שאין דרכו להגלות אוסרת בק"ש... שהראייה גורמת הרהור וכן שוק באשה ושער באשה הראוי להתכסות, וקול של זמר באשה ערוה לענין ק"ש, ובלבד במה שאין רגיל בה אבל פניה ידיה ורגליה, וקול דבורה שאינה לזמר ושער היוצא מחוץ לצמתה אין חושש להם, עכ"ל.

והרא"ש שם (ברכות פ"ג ס"י לו) כתב ז"ל, אמר רב ששת שער באשה ערוה. בנשים שדרכן לכסות שערן אבל בתולות שדרכן לילך פרועות מותר לקרות כנגדן, עכ"ל. ז"ל המרדכי (שם רמז פ), וכתב ראב"ה כל הדברים שהזכרנו למעלה לערוה דוקא בדבר שאין רגילות להגלות אבל בתולה הרגילה בגלוי שער לא חיישין דליכא הרהור, עכ"ל.

ד. הרי מבואר בדברי הראשונים שהטעם שנאסר לדבר בדברים שבקדושה רק נגד מקומות המכוסים שנתגלו ולא נגד מקומות שרגילים בגילוי, אינו משום חילוק מהותי שיש ביניהם אלא רק משום דבמקומות המגולים כיון שרגילים בהם אין בהם חשש הרהור, אבל במקומות המכוסים כיון שאין רגילים לראותם בגילוי הם מביאים להרהור כשנתגלו.

(1) ונחלקו האחרונים בדעת הרשב"א אם מייירי רק לגבי בעלה אבל אצל אחרים אפילו כנגד המקומות המגולים אסורים באמירת דבר שבקדושה, כך פי' החת"ס (שו"ת או"ח סי' לו) והצ"צ (אבהע"ז סי' קלט) או גם לגבי אחרים, כך פי' האליה רבה וכן נקט המשנ"ב (סי' עה ס"ק י), ולכ"ע לענין איסור הסתכלות אסור לאחרים גם במקום המגולה - בהתבוננות, ובראייה בעלמא מותר.

לעיין

יש לעיין אם כן מהו יסוד החילוק ביניהם שהוא גורם לחיוב הכיסוי, דאם חיוב הכיסוי הוא משום חשש הרהור, וההרהור אינו אלא משום שאין רגילין, א"כ מהיכן מתחיל החיוב, וצ"ע?

ניתן לשלוח תירוץ לקושיא וכן שאר הערות והארות בכתובת: x0527160888@gmail.com

לתרומה ושותפות חפש בנדריים פלוס 'ושכנתי'

בזכות שבת קודש

שעת בוקר מוקדמת, הטלפון צלצל, על הקו היתה אמה שבקשה מאשתי לשמש כבייבי סיטר קבועה לתאומים שלה, בתשלום כמובן.

לאחר מחשבה קצרה עשינו חשבון שבעצם אין לנו מה להפסיד, הרי אשתי בין כך נמצאת בבית ושומרת על שני הפיצפונים שלנו, נו עוד שתי קטנטנים ועוד כמה שקלים בארנק, זה בהחלט שווה.

ענינו בחיוב, והיא בקשה לבוא אלינו הביתה לראות היכן התאומים שלה הולכים לשהות שש שעות כל יום, לבדוק את השטח, ברור שהסכמנו, ב"ה אין לנו מה להסתיר.

סוכם על יום שלישי, היום שנכפל בו פעמים כי טוב, היום הגורלי שמבלי משים שינה לנו את החיים וכדלהלן.

היא הגיעה בליווי בעלה והילדים, ואחרי סידרת בדיקות ושאלות, הענין נסגר לשביעות רצונה, וכדי לוודא שהילדים מרגישים בנוח בביתנו היא נשארה איתם מעט לעזור להם להתרגל למקום החדש.

והנה, תוך כדי משחק עם הילדים, צדו עיניה דבר שגרם לה לבהלה של ממש, היא ראתה מתחת למיטה של בני הבכור, שורה של תריסר מצברים

וממש לידם על הקיר היה תלוי הממיר. והיא שאלה, "מה זה? למה זה משמש?" רעייתי הסבירה שאלו המצברים של שבת, סוג של בטריות גדולות שעליהם פועל כל הבית במשך השבת (במקום גנרטור), והממיר תפקידו להפוך את הזרם שהם נותנים, לזרם המתאים לבית, לתאורה ולמקרר וכו'.

היא רק שמעה את המילים הללו, ומייד פתחה את פיה והחלה לתת הרצאה במשך שעה ארוכה, כמה חמור לתת לילדים לגדול בסביבה שיש בה קרינה, ובעיקר כמה זה נורא כשמדובר בילדים קטנים בשנות הגדילה שלהם, ועוד לישון על זה וכו' וכו' ממש נורא נוראות, למעשה, אותו היום היה היום הראשון שהם ביקרו אצלנו וגם האחרון.

כשחזרתי מהכולל שמעתי מרעייתי על הבוקר המרתק שעבר עליה ועל ההרצאה הארוכה ששמעה, והבטחתי לברר את הענין. ואכן מאותו יום, המילה "קרינה" נעשתה למילה מדוברת בביתנו. ניסינו לשאול את כל מי שרק יכולנו האם אכן הדבר כה מסוכן? יש שהתייחסו קצת בזלזול, ואחרים אמרו שזה אכן לא בריא, היה קשה להגיע למידע ברור ואמין בנושא.

שלושה ימים לאחר מכן הגיע ליל שבת, הילדים כדרכם מידי שבת שבו מבית הכנסת עם חבילת עלונים לא קטנה, ואחרי הסעודה לקחתי אותם ועלעלתי בהם, ופתאום אני רואה כותרת שתפסה לי את העין, בכותרת היה כתוב 'קרינה קטלנית'. נו, אחרי שלושה ימים שהנושא המדובר ביותר בביתנו הוא הקרינה, הייתי משוכנע שכל העולם מדבר כנראה רק על זה, אלא שכשאתי ממשיך לקרוא אני מגלה שהמאמר עוסק בנושא אחר לגמרי, אני מגלה שמדובר במאמר 'נגד הפאות', האמת שאם הייתי קולט את זה מלכתחילה, הייתי מדלג לעלון הבא, לא הייתי אז בענין כלל וכלל, קלטתי באיחור שהכותב 'עשה עלי סיבוב' וגרם לי להתחיל לקרוא, אבל אחרי שהתחלתי אז גם המשכתי, והנה הוא כותב כך: 'מין הגר"ח קניבסקי זצ"ל נשאל אודות משפחה של בעלי תשובה שקבלו מקרוביהם בגדים משומשים, בגדים שמצד כשרותם לא היתה בהם כל בעיה, ובכל זאת מין זצ"ל המליץ שלא ללבוש אותם ואמר, שמכיון שהם היו בשימוש אצל אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, יש לחשוש מהשפעה לא טובה מאלו שלבשו אותם'.

**משהו לא הסתדר לי,
נראה לי מוזר לחשוב
שזה היה המצב אז
[בשנת תשס"ט] שכולם
הלכו עם פאות ארוכות
מעבר לכתף, כולל
הנשים הצדקניות של
הגדולים והצדיקים, זה
לא יתכן**

ומעתה דן כותב המאמר ק"ו מעצמו, אם כך הוא בבגדים שרק נלבשו ע"י

כאלו שאינם שומרי תומ"צ, על אחת כמה וכמה שערות שגדלו בראשה של אשה נכריה, שערות אלו עלולים ליצור קרינה שלילית לחובשת אותן, ובפרט שאותה נכריה שגידלה את השיער הזה במשך תקופה ארוכה, בוודאי השתמשה בשיער הזה למטרות שליליות, וכעת לקחת את אותו שיער ולהניח אותו על הראש, זו קרינה בעלת השפעה לא מומלצת בכלל.

כעסתי מאד, הרגשתי כאילו מחפשים מתחת האדמה תירוץ חדש למה לאסור את הפאות, וחשבתי, בגלל השפעות שליליות רוצים לשכנע לעשות צעד כ"כ קשה, לעבור למטפחת, זו טענה קלושה מדי, אם יש בזה איסור זה משהו אחר, אבל אל תתחילו עם טענות חדשות.

ואז הוא המשיך כך: 'וכעת אני רוצה להתייחס לקרינה נוספת, קטלנית בהרבה מהקודמת, אין מי שלא מודע לכך שהפאות היום מיוצרות במומחיות עצומה, כשגולת הכותרת באותה מומחיות היא ליצור פאה שמהווה העתק מושלם לשיער טבעי משובח, ובזה נמדדת רמת האיכות של היצרן ושל המוצר. מספיק לראות את סגנון הפרסומות כדי להבין להיכן הדברים הולכים. וכשבת ישראל לוקחת את אותו מוצר ויוצאת איתו לרחוב, היא

אינה חולמת ולא מעלה על קצה דעתה, לאיזו קרינה היא גורמת, היא לעולם לא תוכל לחוש ולהבין, אבל הדברים ברורים וידועים לכל, כעת כבר לא מדברים על הקרינה החודרת לראשה, אלא על הקרינה החודרת לראשם של האנשים העוברים ברשות הרבים, על הקרינה שבגללה אמרה הגמרא במסכת כתובות את המילים - תנא דבי רבי ישמעאל אזהרה לבנות ישראל שלא יצאו בפרוע ראש, אכן קרינה הרסנית ללא כל ספק, והוא סיים את המאמר במשפט: 'כולם היום מפחדים מקרינה, אבל צריכים לפחד עוד הרבה יותר, ממה שאנו מקרינים לאחרים'.

נו נו חשבתי לעצמי, לך תאמר את זה לרבנים ולראשי הישיבות שאצליהם הולכות עם פאות, אני לא יותר צדיק מהם.

עזבתי את המאמר, אבל - הוא לא עזב אותי, אמנם לא השתכנעתי, אבל מצאתי את עצמי חושב על הענין שוב ושוב, 'צריכים לפחד - עוד הרבה יותר - ממה שאנחנו מקרינים לאחרים', מצד אחד: אי אפשר לבטל את הטענה הזו, אני הרי יודע כמה התמודדות יש אפילו ברחובות שלנו עם שמירת העיניים, מצד שני: מה עם מנהג העולם, מה, אני יותר צדיק מכולם?

חלפו כמה שבועות, ואני נפגש במאמר נוסף, שם הכותב מצטט את דברי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמדבר עם רבנים שבאו לביתו ואומר: "הצרה של הפאות, אינני יודע איך אפשר

לתקן את זה, זה כבר מושרש בין גדולים וטובים, זה ממש פריצות שאין כמוהו ואינני יודע איך אתם יכולים לעקור את זה, זה התחיל מהגדולים, לא סתם ממאן דהו אנשים חשובים כולם נכשלים בזה, לא כאלו מהשוק, אלא ממש צדיקים גמורים, וממילא הצדקניות הם ג"כ גמורות, גם האשה היא צדקנית, אבל זה, אינני יודע איך מתקנים את זה..." וכשאמרו לו הרבנים שמה שהרב אומר שומעים לו, הוא עונה בכאב: "מה שרוצים שומעים מה שלא רוצים לא שומעים". הנה גם הרב אלישיב סבור שהפאות זה צרה, והוא אומר מפורש שגם צדיקים וצדקניות נכשלים בזה.

לא ידעתי מה לעשות, שתפתי במידע החדש את החברותא שלי בכלל, אבל הוא מיד דחה את הדברים בביטול, "אה, זה לא דברים חדשים בכלל, אבל הוא דבר רק על הפאות הארוכות, זה ידוע", אמרתי לו, אבל הוא לא אמר ארוכות, הוא אמר שכולם נכשלים בזה... אבל החברותא חזר ואמר, "לא, אני שמעתי שהוא דבר רק על הארוכות". למחרת הוא הגיע ואמר, "ביררתי את הענין, ההסרטה שפרסמו היא חלקית בלבד, חתכו את דברי הרב אלישיב, בהסרטה המלאה, הוא אומר: "הולכים עד כאן", ומצביע אל מתחת לכתף, הוא דיבר על הארוכות.

אבל משהו לא הסתדר לי, נראה לי מוזר לחשוב שזה היה המצב אז [בשנת תשס"ט] שכולם הלכו עם פאות ארוכות מעבר לכתף, כולל הנשים הצדקניות של הגדולים והצדיקים, זה לא יתכן, וחוזן מזה למד הרב אלישיב אומר שלא ישמעו לו, מה, כל כך קשה לקצר את הפאות עד לכתף, הצדיקים והצדקניות בודאי ישמעו לזה? ואז במחשבה שניה אמרתי, אולי הרב אלישיב התכוין להביע את הזעזוע מהדרדור החמור של אלו שהולכים עד כאן, אבל הוא לא התכוין להסביר שהוא מדבר רק על זה?

לאחר כמה ימים, משהו הביא לכולל את הספר 'מפי האיש', ספר שיצא לאור ע"י נינו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ואני רואה שהוא כותב בהקדמה שאת כל הדברים הכתובים בספר הוא שמע בעצמו מפיו של מרן זצ"ל. דפדפתי בספר, והנה אני מוצא שהוא מביא את הציטוט מאותה פגישה, והוא כותב שהוא שוחח עם הרב על הנושא, וכך הוא כותב (בעמוד קנו), אמרתי לרבינו: כל העולם רועש מדברי הסבא כנגד הפאות נכריות של ימינו, התקשרו נשים מודרניות לשאול. ואמר רבינו: לא מדברים רק ממודרניות, מדברים גם על הבני תורה. ובתוך הדברים אמר רבינו, הולכים עם פאות ארוכות עד פה - והצביע רבינו על כתיפיו. ושאלתי לרבינו: האם הבעיה היא רק הפאות הארוכות? והשיב רבינו: לא, כל המראה של זה, זה פריצות.

הרגשתי סחרחורת, הוא לא דבר רק על הארוכות, כל המראה של זה זה פריצות, היה לי מאד קשה עם המסקנה הזו.

שתפתי את אשתי בעדינות, היא דווקא הביעה התענינות בנושא, ודרבנה אותי להמשיך לחקור אותו לעומקו, הגעתי גם לדברים שאמר הרב אלישיב בשיעורו על הענין, שכל מה שהתירו זה את הפאות שלפני מאה שנה ואולי קצת יותר יפה.

הדברים הלכו והתבררו, אבל... לעשות שינוי למעשה... זה היה קשה מאד, נזכרתי בחידוש של ר' ישראל סלנטר, שהדבר הראשון שנדרש מהאדם לתקן זה את החלק שיותר קל לו לתקן. החלטנו להתחיל בזמנים שזה מתאפשר בקלות, והיא התחילה בלצאת לקניות עם מטפחת.

עברנו תהליך ארוך ולא פשוט, אבל, היתה לנו גם סייעתא דשמיא גלויה, ראינו בחוש את מאמר חז"ל, הבא ליטהר מסייעין אותו. גולת הכותרת היתה כשמצאתי כולל שלומדים בו את הסוגיות השייכות לכל עניני הקדושה והצניעות, משורשם בש"ס ועד לדברי הפוסקים, בלימוד הסוגיות בעיון גיליתי עולם מופלא, עולם חדש לגמרי.

עברנו תהליך ארוך ולא פשוט, אבל, היתה לנו גם סייעתא דשמיא גלויה, ראינו בחוש את מאמר חז"ל, הבא ליטהר מסייעין אותו

(*) הסיפור עובד ונערך ע"י סיפורים אמיתיים לתגובות, הערות והארות, וכן ליעוץ, ניתן להשאיר הודעה במערכת דברי רבותינו 0733479287 בשלוחה 9 או במייל: d0733479287@gmail.com

לתרומה ושותפות חפש בנדרים פלוס 'ושכנתי'

מותר האדם מן הבהמה

מאת זקן המשגיחים הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל

(בכדי לשמר את סגנונו הייחודי של המשגיח זצ"ל, השיחה הועתקה מתוך ההקלטה ללא עיבוד לשוני)

ואם הוא לא משתמש בנשמה, אז הוא צומח! הוא בהמה! הוא לא אדם!

אז מה התשובה לחילוניות?

ובכן! למה את הולכת לעבוד כל יום?

אני זקוקה לכסף. ולמה את זקוקה לכסף? אני צריכה לאכול. ולמה את צריכה לאכול? כדי שיהיה לי כח. ולמה את צריכה כח? כדי שאוכל לבוא לעבוד. ומדוע את צריכה לעבוד? כי אני צריכה כסף. ובשביל מה את צריכה כסף???

את הולכת סביב כמו סביבון, מה התכלית שלך?

אני אוהבת לאכול ולשתות כל הזמן, להתענג כאן, בשביל מה נמצאים כאן בעולם אם לא להתענג?

את יודעת מה שהגאון מוילנא אומר עליך? את צמח! את עגבניה! עגבניה לא צריכה שרולים, גם לא גרביים.

אבל אני חיה עם הנשמה שלי הקדושה, נשמה לא סובלת גוף לא מכוסה, לכן אני צריכה לכסות את הגוף.

מה את מדברת?...

עגבניה לא יודעת מה זה נשמה, אז איך אני אסביר לך?...

אני פעם הלכתי לגן החיות, היה חם מאד, והראו לי קופים.

קוף אחד פתח את פיו ואמר לי: אדוני! בחום כזה אתה מלובש חולצה וציצית ועוד לבוש עליון? אתה מזיע, אתה סובל, למה אתה מלובש?

אז אמרתי לו, בגלל הנשמה שלי.

הוא שאל: מה זה נשמה?

אתה קוף, מה אני אסביר לך.

מורי ורבותי! אנשים מסכנים! מעולם לא למדו אותם שיש נשמה. תאמינו לי! לא יודעים את הא' ב' של צניעות. אפילו אם תלבשנה שרול, השרול הזה יבליט את הגוף יותר גרוע מבלי שרול. וכל האופנה היא להבליט את הגוף, והיא לא יודעת מזה.

מסכנות כל העגבניות שמסתובבות כאן, "עגבניות", אין תואר אחר. מה הן יודעות, לא למדו אותן מימיהן. שכחו שיש נשמה בעולם ורוצים להסביר צניעות.

יושבות שתי נשים באיזה מקום, ביום חם מאד. אחת חרדית צנועה, והשניה חילונית מסכנה, בקושי לבושה.

הנה יום חם, והמזגן נשבר, המאוורר זכרוננו לברכה, זה לא רק חום, זו רטיבות עצומה, יושבות ומזיעות.

והנה החילונית, אין לה שרולים, ואין לה גרביים, והיא עוד קצת מאווררת את עצמה.

הצנועה, עם שרולים ארוכים, צווארון על הצוואר, וגרביים, היא מזיעה.

כעבור שעותיים, החילונית פונה לצנועה: תגידי לי, השתגעתי לגמרי? מי מכריח אותך להזיע? ממש ים נוזל ממך, תרימי את השרולים, תתאווררי קצת, מי מסתכל עליך?

אני כשלעצמי מצטער, לא על דברי החילונית. אני מצטער על בנות ישראל שהן לא יודעות למה צריכים להתלבש בצניעות. אין להן את התשובה. את כל ה"אבן עזרא" וה"אור החיים הקדוש" הן יודעות בעל פה, אבל תשובה למה צריכים צניעות, הן לא יודעות. אוי ואבוי.

אז האמת היא שאסור להתווכח אתה, אבל את האמת חייבים לדעת ואני רוצה שכולם ידעו. תעיינו בספר משלי עם פרוש הגר"א, שמה מדבר הגאון על צומח, ח' ומדבר.

לצומח יש רק **נפש** הצומחת, ולנפש יש תאוה. ולמה היא מתאוה? לשתיה. שיתנו לכל צמח מים ותזונה. אפשרות לגדול ולצמוח.

בעל-חי יש לו **רוח** בהמית, רוח זו גאוה. גאוה כזאת להשתלט על בהמות וחיות אחרות, להתרברב עליהן.

ומה זה מדבר? אדם. לאדם יש גם **נשמה** רוחנית, חלק אלוך ממעל.

אם האדם משתמש בנשמה שלו על ידי תורה ומצוות, הוא מתגבר על הרוח הבהמי - על הגאוה, ועל נפש הצומחת - על התאוה, אז הוא אדם.

החדשות

ידיעות ועדכונים

סדרת שיעורים בימי השבועיים

מכון "שמעתתא"

ללימוד הסוגיות הנוגעות למצות כיסוי הראש בזמננו
בנשיאות ברא"ל ישראל שליט"א

הצט להודיע לציבור שחורי תורה, כי בעזרת ש"ת בימי השבועיים הבעל"ט
יתקיימו שיעורים בעומק הסוגיות הנוגעות למצות כיסוי הראש בזמננו

השיעורים יתקיימו ברחבי ארץ הקודש וברלהלן:

~ ביתר ~

ביהמ"ד אהל פנחס
רח' המגיד ממעזריטש 33
מידי שלישי בלילה בשעה 8:30
(החל מפרשת וארא)

~ אלעד ~

בית המדרש מנחת בנימין
רחוב רבי יהודה הנשיא 26
מידי מוצש"ק בשעה 9:30

~ אחיסמך ~

במתחם בתי הכנסת
רחוב שבט זבולון
מידי שלישי בלילה בשעה 10:15
(החל מפרשת וארא)

~ ירושלים ~

ביהמ"ד אור הצפון (באש"ס)
למעלה רחוב אבינר 19
מידי שלישי בלילה בשעה 10:30
(החל מפרשת וארא)

~ בני ברק ~

ביהמ"ד חוג חתם סופר
רחוב ארמור"י אלכסנדר 18
מידי מוצש"ק בשעה 10:00

~ בית שמש ~

מתחם בתי הכנסת
שכונת חפציבה
מידי מוצש"ק בשעה 9:00

~ מודיעין עילית ~

ביהמ"ד בני הישיבות
גרין פארק
רחוב הרב מפוניבז' 9
מידי מוצש"ק בשעה 9:00

~ ירושלים ~

ביהמ"ד שערי תורה
(כשייכל למה)
שכונת נוה יעקב רח' הרב זיון
מידי מוצש"ק בשעה 9:00

לבירורים ולפתיחת שיעורים נוספים
ניתן להשאיר הודעה במערכת "דברי רבותינו"
0733-479-287

מדור חדש

חדש! לבקשת רבים, מגליון 5 ואילך יתווסף
מדור חדש בו יפורסמו מכתבים ותגובות
שנשלחו למערכת, ניתן לשלוח למייל המערכת:
X0527160888@gmail.com

בסיוע דש"מ

טפח

ערב עיון והעמקה במצות כיסוי הראש
מעמד ראשון מסוגו לנשות עם ישראל החותרות לאמת
ומתחברות לחן ולצביון היהודי.

דברי חיזוק וברכה מאת
הרבנים האנשים שליט"א
ע"י מסך
יחודי ובלעדי לערב זה
(ע"י סדר א' ב')

קמחית

הפקה מבית ל. לנדאו
תוכנית אומנותית בשילוב קטעי צפייה, ניגון ותפילה
עם מיטב הכוחות הגדולים
הגב' ש. שחור | הגב' ט. אלימלך

יום רביעי | כ"א שבט | 20:00
אולמי 'משואות' רח' ירושלים 1 ב"ב

חיבור קל במקום **מחיר מסובסד 10 ₪** **הסעות מרחבי הארץ**

מחכות לך,
החברות והמארגנות

אשרי השתתפותך והבטיחי את מקומך במספר
02-3024564

בוק זה ניתן להרשם להסעות

לא תתאפשר כניסת תינוקות ועוללות לאולם.
לע"נ בת שבע אסתר בת ר' שבתי שיבלט"א

רשימת קווי חיזוק לנשים

קו באשור חלכי

סיפורים אישיים קטעי הומור
ושיעורים מגוונים
074-79-62579

קו מעל הטבע

הרצאות, שו"ת, מאוניות משתפות.
0733-835-300

קו גדר עולם

נושאים ותכנים שונים
לנשים - שלוחה 2
079-9503311

קו הישועות (שלוחה 4-7)

סיפורי התחזקות במצות
כיסוי הראש
0733-83-40-50

שימו לב בפעם הראשונה יש להקיש
5-2 # ולאחמ"כ 2448

קו איילת השחר

02-5495372

קו בראש ובראשונה

תוכניות, סיפורים אישיים,
קטעי הומור, מבצעים.
02-99-450-47

רשימת קווי חיזוק לגברים

מערכת ליבי ער

עדכונים, הקלטות מגדולי ישראל,
דעת גדולי הדורות, אברכים
מספרים, מאגר שדכנים ועוד.
074-796-22-85

מערכת דברי רבותינו

כינוסים בראשות רבותינו שליט"א,
הקלטות מגדולי ישראל, שיעורים
בסוגיית כיסוי הראש.
0733-479-287

קו גדר עולם

נושאים ותכנים שונים
079-9503311

קו איילת השחר

02-5447013

קו בראש ובראשונה

שיעורים מגוונים בנושאי הצניעות
ושו"ת מעניין ומפורט בשלוחה 5
02-6643292

לתרומה ושותפות חפש בנדירים פלוס 'ושכנתי'

שוותפים להפצה

קראת?

התחברת?

מקומך איתנו!

למערכת "ושכנתי" דרושים
מפיצים ורכזי הפצה נוספים
בכל רחבי הארץ.

להפצה באיזור מגורך
חייג:

052-716-0888

ניתן לקבל עד 10 עלונים בדואר ישיר עד לביתכם,
בעלות סמלית בלבד. פרטים במערכת

הגליונות יגיעו ע"י שליח
מיוחד לאזור מגורך

ניתן לתרום לרכישה ואו להקדיש לע"נ

ניתן לקבל קבלה מוכרת לצורכי מס בסעיף 46

מייל המערכת: x0527160888@gmail.com

חדש!

לקבלת הגליון באימייל
ניתן לשלוח בקשה למייל המערכת

לתרומה ושותפות חפש בנדרים פלוס 'ושכנתי'
או דרך "נדרים פון: 03-763-0585 שלוחה 6518

